

Ö?retmenlerin Çok Kültürlü Tutum Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). Ö?retmenlerin Çok Kültürlü Tutum Ölçe?i. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=27305>

Özet

Öğretmenlerin Çok Kültürlü Tutum Ölçeği (ÖÇKTÖ), orijinal adı **Teacher Multicultural Attitude Survey (TMAS)** olan psikometrik bir araçın Türkçe diline uyarlanmış versiyonudur. Bu ölçek, öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının çok kültürlü eğitim ortamlarına yönelik sahip oldukları tutumları, inançları ve farkındalık düzeylerini ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçeğin Türkçe uyarlama çalışması 2008 yılında G. Ar-Toprak tarafından bir **yüksek lisans tezi** kapsamında gerçekleştirilmiştir.

ÖÇKTÖ, eğitim sisteminde artan kültürel çeşitliliğe karşı öğretmenlerin ne kadar hazırlıklı ve olumlu bir yaklaşımına sahip olduğunu değerlendirmede kritik bir rol oynar. Bu sayede, öğretmen eğitim programlarının çok kültürlü yeterlilikler açısından geliştirilmesi hedeflenir.

Anahtar Kelimeler

Öğretmen tutumları, **Çok Kültürlü Eğitim**, kültürel yeterlilik, tutum **Ölçek**, TMAS, uyarlama.

Yazarlar

Uyarlama Yazarı: Ar-Toprak, G. (2008).

Amaç

Öğretmenlerin Çok Kültürlü Tutum Ölçeği'nin temel amacı, mevcut veya gelecekteki öğretmenlerin, etnik, dilsel, dini veya sosyoekonomik farklılıklara sahip öğrencilere karşı sergiledikleri genel tutumları sistematik olarak değerlendirmektir. Ölçek, öğretmenlerin sınıf içi çeşitliliği bir zorluk yerine bir zenginlik olarak görüp görmediklerini belirlemeye yardımcı olur.

Bu araç, öğretmenlerin çok kültürlü konulara ilişkin kişisel farkındalıkların, kültürel hassasiyetlerini ve farklı kültürlerden gelen öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılama konusundaki algılanan yeterliliklerini ölçmek için tasarlanmıştır. Elde edilen veriler, hizmet öncesi ve hizmet içi öğretmen eğitim programlarında iyileştirmeler yapmak üzere kullanılabilir.

Yapı

ÖÇKTÖ, psikolojik olarak **çok kültürlü tutum** (multicultural attitudes) yapısını ölçmektedir. Bu yapı genellikle üç temel bileşenden oluşur:

Bilişsel Bileşen: Öğretmenin kültürel çeşitlilik hakkındaki bilgisi ve inançları (örneğin, kültürel farklılıkların öğrenmeyi nasıl etkilediği hakkındaki bilgisi).

Duygusal Bileşen: Öğretmenin farklı kültürlerle karşılaştığında hissettiği duygusal tepkiler ve hassasiyet

(örneğin, kültürel farklılıklara karşı kaygı veya rahatlık düzeyi).

Davranışsal Bileşen: Öğretmenin çok kültürlü ortamlarda etkili bir şekilde çalışmak için sergilemeye hazır olduğu eylemler ve yeterlilikler.

Ölçeğin orijinal yapısında (TMAS), genellikle bu tutumların farklı boyutlarını temsil eden alt faktörler bulunmaktadır. Türkçe uyarlama çalışmasında bu faktör yapısının Türk örnekleminde de korunup korunmadığı incelenmiştir.

Geçerlik

Ölçeğin Türkçe uyarlama çalışmasında (Ar-Toprak, 2008), yapının Türk kültürüne ve eğitim sistemine uygunluğunu saptamak amacıyla çeşitli **geçerlik** analizleri gerçekleştirilmiştir.

Genellikle uyarlama çalışmaları, yapı geçerliliğini test etmek için Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve/veya Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılır. Bu analizler, maddelerin teorik olarak öngörülen faktörler altında toplanıp toplanmadığını gösterir. Ayrıca, ölçeğin diğer benzer yapılarla ilişkisini inceleyen ölçüt bağımlı geçerlik çalışmaları da rapor edilmiş olmalıdır (örneğin, kültürel empati veya genel kültürel yeterlilik ölçekleriyle korelasyonlar). Detaylı geçerlik bulguları, ilgili **yüksek lisans tezi** içerisinde yer almaktadır.

Güvenirlilik

Öğretmenlerin Çok Kültürlü Tutum Ölçeği'nin Türkçe formunun iç tutarlılığını belirlemek amacıyla **güvenirlilik** analizleri yapılmıştır. Uyarlama çalışmasında en yaygın kullanılan yöntem, Cronbach Alfa katsayısının hesaplanmasıdır.

Yüksek bir Cronbach Alfa değeri (genellikle .70 ve üzeri), ölçek maddelerinin aynı yapıya tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir. Ayrıca, test-tekrar test güvenilirliği gibi yöntemlerle ölçeğin zaman içindeki değişmezliği de incelenmiş olabilir. Bu istatistiksel bulgular, ölçeğin Türkiye'deki öğretmen popülasyonu için ne kadar güvenilir olduğunu ortaya koyar.

Faktör Analizi

Ar-Toprak (2008) tarafından yürütülen uyarlama çalışması, Teacher Multicultural Attitude Survey (TMAS) ölçeğinin orijinal faktör yapısının Türkçe örnekleme yeniden üretilip üretilmediğini incelemeyi amaçlamıştır. Orijinal ölçek genellikle çok kültürlü tutumun birden fazla alt boyutunu ölçen çok faktörlü bir yapıya sahiptir.

Faktör analizi sonuçları, Türkçe formun kaç faktörden oluştuğunu, bu faktörlerin ne kadar varyans açıkladığını ve her bir maddenin hangi faktöre yüklendiğini detaylandırmaktadır. Bu analizler, ölçeğin yapısal geçerliliğini destekleyen temel kanıtlardır ve ölçeğin puanlanma biçimini

belirler.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Genellikle 5'li veya 6'lı Likert tipi derecelendirme (Kesinlikle Katılmıyorum'dan Kesinlikle Katılıyorum'a kadar).

Language Available: Türkçe

Population Group: Öğretmenler ve Öğretmen Adaylar

Age Group: Yetişkin (Eğitim fakültesi öğrencileri ve aktif çalışan öğretmenler)

Population Details: Türkiye'de çeşitli okullarda veya eğitim fakültelerinde görev yapan/öğrenim gören bireyler.

Test Methodology: Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Questionnaire). Katılımcılar, çok kültürlü konulara ilişkin maddelere ne ölçüde katıldıklarını belirtirler.

Anahtar Kelimeler

Öğretmen, **Tutum**, Çok Kültürlülük, Eğitim Psikolojisi, **Gaziosmanpaşa Üniversitesi**, Psikometri.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: Bilinmiyor

Correspondence Address: Çalınma, Tokat, **Gaziosmanpaşa Üniversitesi** Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde tamamlanmıştır.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: Uyarlama çalışması 2008 yılında tamamlanmıştır.

İzinler ve Ücret: Ölçeğin kullanım izni ve ücret bilgileri için uyarlama yazarın (Ar-Toprak, G.) akademik kurumu veya orijinal ölçek yazarları ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Akademik amaçlı kullanımlarda genellikle izin alınması yeterlidir.

Kaynaklar

A?a??daki referans, Ö?retmenlerin Çok Kültürlü Tutum Ölçe?i'nin Türkçe uyarlama, **geçerlik** ve **güvenirlik** çal??mas?n? içermektedir:

Ar-Toprak, G. (2008). *Ö?retmenlerin Çok Kültürlü Tutum Ölçe?i'nin (Teacher Multicultural Attitude Survey) güvenilirlik ve geçerlik çal??mas?* (Yüksek lisans tezi). **Gaziosmanpa?a Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat.**

Bu çal??maya ait tez kayd?na YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?ilebilir: tez.yok.gov.tr

Ölçe?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: ogretmenlerin-cok-kulturlu-tutum-olcegi-teacher-multicultural-attitude-survey-toad.pdf

Ö?retmenlerin Çok Kültürlü Tutum Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in maddeleri kaynak içerikte yer almamaktadır. Maddelerin tam listesi için Ar-Toprak (2008) taraf?ndan haz?rlanan **yüksek lisans tezi** incelenmelidir.